

Conceptwet tot wijziging en aanvulling van het Wetboek van Strafrecht

Volledige Nederlandse vertaling

Auteur en indiener

Advocaat Marian Georgiev Ivanov

Orde van Advocaten van Sofia

Voorstel van de auteur ter verbetering van de wetgeving, ingediend op grond van artikel 45 van de Grondwet van de Republiek Bulgarije en artikel 18, leden 1 en 2, van de Wet op normatieve rechtshandelingen. Dit is geen wetsvoorstel dat formeel is ingediend door een persoon of orgaan met wetgevend initiatiefrecht. Het voorstel vormt geen aangenomen wet of geldend recht.

Toelichting bij de vertaling

Deze vertaling dient ter informatie en is niet gewaarmerkt. Het Bulgaarse origineel heeft voorrang. Deze vertaalde PDF bevat niet de elektronische handtekening van het origineel.

De begeleidende brief, voorgestelde bepalingen, toelichting en bronnen zijn volledig vertaald. Artikelaanduidingen behouden de oorspronkelijke Cyrillische lettertoevoegingen. De aanduidingen van oorspronkelijke pagina's verwijzen naar de Bulgaarse PDF; de vertaling heeft een eigen paginanummering. De termen beschrijven Bulgaarse instellingen en procedures, zonder aanpassing aan het recht van een andere rechtsorde.

Bulgaars origineel: ZID_NK_25.09.2026.pdf

SHA-256 van het originele bestand: DDCF54B5DB599FBD4E8A6538AEE8C629A50581AE02138F973E04EE6892FDEB9E

PAGINA 01 / 21 VAN HET BULGAARSE ORIGINEEL

AAN DE MINISTER VAN JUSTITIE

AAN DE MINISTERRAAD VAN DE REPUBLIEK BULGARIJE

AAN DE NATIONALE VERGADERING VAN DE REPUBLIEK BULGARIJE

via de voorzitter van de Nationale Vergadering

met een verzoek om verwijzing naar de Commissie voor juridische zaken

VOORSTEL TER VERBETERING VAN DE WETGEVING

op grond van artikel 45 van de Grondwet en artikel 18, leden 1 en 2, van de Wet op normatieve rechtshandelingen

Auteur en indiener: Marian Georgiev Ivanov, advocaat

Orde van Advocaten van Sofia, individueel advocatenregistratienummer 1800713910

E-mailadres voor contact: ivanov.bg.sf@gmail.com

Correspondentieadres: Aleksandar S. Pushkin-boulevard 84A, wijk Boyana, Sofia 1616.

Op grond van artikel 45 van de Grondwet van de Republiek Bulgarije en artikel 18, leden 1 en 2, van de Wet op normatieve rechtshandelingen dien ik op eigen naam deze conceptwet tot wijziging en aanvulling van het Wetboek van Strafrecht, met de bijbehorende toelichting, in als voorstel ter verbetering van de wetgeving. Het maakt deel uit van een pakket voorstellen tot wijziging en aanvulling van het Wetboek van Strafrecht, het Wetboek van Strafvordering en de Wet op de rechterlijke organisatie.

Ik verzoek de minister van Justitie een deskundige beoordeling te organiseren en, indien het voorstel wordt aanvaard, de nodige stappen te zetten om een wetsvoorstel voor beoordeling door de ministerraad voor te bereiden.

Ik verzoek de ministerraad het voorstel te beoordelen in het licht van zijn bevoegdheid krachtens artikel 87, lid 1, van de Grondwet en, bij een gunstige beoordeling, opdracht te geven voor de noodzakelijke voorbereidende werkzaamheden voor uitoefening van het wetgevend initiatiefrecht.

Ik verzoek de voorzitter van de Nationale Vergadering het voorstel te verwijzen naar de Commissie voor juridische zaken en het beschikbaar te stellen aan de leden van de Nationale Vergadering voor kennisneming, bespreking volgens de vastgestelde procedure en afweging van uitoefening van het wetgevend initiatiefrecht.

Ik verzoek om kennisgeving van het inkomende registratienummer, de verwijzing naar de bevoegde instantie en de uitkomst van de behandeling via het systeem voor beveiligde elektronische bezorging (SSEV), met een aanvullende kennisgeving aan het hierboven vermelde e-mailadres.

Concept

WET TOT WIJZIGING EN AANVULLING VAN HET WETBOEK VAN STRAFRECHT

(Bekendgemaakt, Staatsblad, nr. 26 van 1968; gerectificeerd, nr. 29 van 1968; gewijzigd en aangevuld, nr. 92 van 1969, nrs. 26 en 27 van 1973, nr. 89 van 1974, nr. 95 van 1975, nr. 3 van 1977, nr. 54 van 1978, nr. 89 van 1979, nr. 28 van 1982; gerectificeerd, nr. 31 van 1982; gewijzigd en aangevuld, nr. 44 van 1984, nrs. 41 en 79 van 1985; gerectificeerd, nr. 80 van 1985; gewijzigd en aangevuld, nr. 89 van 1986; gerectificeerd, nr. 90 van 1986; gewijzigd en aangevuld, nrs. 37, 91 en 99 van 1989, nrs. 10, 31 en 81 van 1990, nrs. 1 en 86 van 1991; gerectificeerd, nr. 90 van 1991; gewijzigd en aangevuld, nr. 105 van 1991, nr. 54 van 1992, nr. 10 van 1993, nrs. 50, 97 en 102 van 1995, nr. 107 van 1996, nrs. 62, 85 en 120 van 1997, nrs. 83, 85, 132, 133 en 153 van 1998, nrs. 7, 51 en 81 van 1999, nrs. 21, 51 en 98 van 2000, nrs. 41 en 101 van 2001, nrs. 45 en 92 van 2002, nrs. 26 en 103 van 2004, nrs. 24, 43, 76, 86 en 88 van 2005, nrs. 59, 75 en 102 van 2006, nrs. 38, 57, 64, 85, 89 en 94 van 2007, nrs. 19, 67 en 102 van 2008, nrs. 12, 23, 27, 32, 47, 80, 93 en 102 van 2009, nrs. 26 en 32 van 2010, nrs. 33 en 60 van 2011, nrs. 19, 20 en 60 van 2012, nrs. 17, 61 en 84 van 2013, nrs. 19, 53 en 107 van 2014, nrs. 14, 24, 41, 74, 79 en 102 van 2015, nrs. 32, 47, 83 en 95 van 2016, nrs. 13, 54, 85 en 101 van 2017, nr. 55 van 2018, nrs. 1, 7, 16 en 83 van 2019, nrs. 13, 23, 28, 44, 88, 103 en 108 van 2020, nrs. 9 en 84 van 2021, nrs. 53 en 79 van 2022, nrs. 10, 67, 82 en 84 van 2023, nrs. 23, 39, 41 en 42 van 2024, nrs. 49, 50, 54, 60, 61, 64, 65, 87 en 115 van 2025, nrs. 27, 32 en 55 van 2026)

§ 1. Aan artikel 23 wordt lid (4) toegevoegd:

“(4) Bij het bepalen van de gezamenlijke straf beoordeelt de rechter of de uiteindelijke duur of omvang daarvan evenredig is aan de in de samenloop betrokken strafbare feiten, hun aantal en ernst en de totale aard en omvang van de veroorzaakte schade. De rechter motiveert afzonderlijk waarom artikel 24 wel of niet wordt toegepast.”

§ 2. Artikel 38a, lid (2), wordt als volgt gewijzigd:

“(2) Levenslange gevangenisstraf wordt uitsluitend opgelegd indien deze voor het betreffende strafbare feit is voorgeschreven, het concreet gepleegde feit uitzonderlijk ernstig is en de doeleinden van artikel 36 niet met een tijdelijke gevangenisstraf kunnen worden bereikt. De aanwezigheid van een strafverzwarend bestanddeel, waaronder een bijzonder ernstig geval, volstaat op zichzelf niet om deze voorwaarden vast te stellen. De rechter motiveert elk van deze voorwaarden afzonderlijk.”

§ 3. Artikel 39, lid (2), wordt als volgt gewijzigd:

“(2) Bij wijze van uitzondering kan een gevangenisstraf van ten hoogste dertig jaar worden opgelegd bij omzetting van een levenslange gevangenisstraf, bij meerdere strafbare feiten in de gevallen van de artikelen 24 en 27, lid (1), en in de gevallen die uitdrukkelijk zijn bepaald in het Bijzonder Deel van dit wetboek.”

§ 4. Aan artikel 54 worden de leden (3)-(5) toegevoegd:

“(3) Bij de beoordeling overeenkomstig lid (1) houdt de rechter achtereenvolgens rekening met:

1. de aard en omvang van de veroorzaakte schade en van het concreet ontstane gevaar;
2. de vorm en mate van schuld, de wijze waarop het feit is gepleegd en de bijdrage van de dader;
3. de strafverminderende en strafverzwarende omstandigheden, met inachtneming van artikel 56;
4. de gegevens over de persoonlijkheid, leeftijd, gezondheid en het gedrag van de dader na het strafbare feit die relevant zijn voor de doeleinden van de straf, waaronder de inspanningen om de schade te beperken en te herstellen.

(4) De rechter vermeldt welke omstandigheden bepalend zijn voor de gekozen strafsoort en strafmaat en hoe hij deze in hun onderlinge samenhang heeft beoordeeld. Indien de wet een minder zware straf toelaat, vermeldt de rechter waarom deze ontoereikend is om de doeleinden van artikel 36 te bereiken.

PAGINA 03 / 21 VAN HET BULGAARSE ORIGINEEL

(5) Het gebruik van het zwijgrecht, het betwisten van de beschuldiging en het rechtmatig uitoefenen van procedurele rechten vormen geen strafverzwarende omstandigheden. Een onbewezen beschuldiging van een ander strafbaar feit kan geen grond vormen voor de vaststelling dat de dader een verhoogd gevaar voor de samenleving oplevert.”

§ 5. Artikel 115 wordt als volgt gewijzigd:

“Artikel 115. Hij die een ander opzettelijk van het leven berooft, wordt wegens opzettelijke levensberoving gestraft met een gevangenisstraf van vijftien tot dertig jaar of levenslange gevangenisstraf.”

§ 6. In artikel 116, lid (1), worden in de tekst na punt 12 de woorden “van vijftien tot twintig jaar” vervangen door “van twintig tot dertig jaar”.

§ 7. Aan artikel 124 wordt lid (5) toegevoegd:

“(5) Behoudens de gevallen van de leden (2) en (4) wordt, indien de dood bedoeld in lid (1) het gevolg is van zwaar lichamelijk letsel overeenkomstig artikel 128, lid (3), artikel 131, lid (3), of artikel 131a, lid (2), een gevangenisstraf van tien tot dertig jaar of levenslange gevangenisstraf opgelegd. Indien het lichamelijk letsel is toegebracht in een geval van gevaarlijke recidive, bedraagt de straf vijftien tot dertig jaar gevangenisstraf of levenslange gevangenisstraf.”

§ 8. Aan artikel 128 wordt lid (3) toegevoegd:

“(3) Indien de dader het oogmerk had een van de letsels bedoeld in lid (2) toe te brengen, wordt een gevangenisstraf van vijf tot twintig jaar of levenslange gevangenisstraf opgelegd.”

§ 9. Aan artikel 131 wordt lid (3) toegevoegd:

“(3) Indien zwaar lichamelijk letsel is toegebracht onder de voorwaarden van artikel 128, lid (3), bedraagt de straf:

1. in de gevallen van lid (1), zeven tot vijftientwintig jaar gevangenisstraf of levenslange gevangenisstraf;
2. in de gevallen van lid (2), tien tot dertig jaar gevangenisstraf of levenslange gevangenisstraf.”

§ 10. Aan artikel 131a worden de volgende bepalingen toegevoegd:

1. De bestaande tekst wordt lid (1).
2. Lid (2) wordt toegevoegd:

“(2) Indien het zware lichamelijke letsel bedoeld in lid (1) wordt toegebracht onder de voorwaarden van artikel 128, lid (3), wordt een gevangenisstraf van twaalf tot dertig jaar of levenslange gevangenisstraf opgelegd.”

§ 11. Aan artikel 149 wordt lid (6) toegevoegd:

“(6) De bepalingen van dit artikel zijn van toepassing voor zover het feit geen strafbaar feit overeenkomstig artikel 152 vormt.”

§ 12. Aan artikel 150 wordt lid (5) toegevoegd:

“(5) De bepalingen van dit artikel zijn van toepassing voor zover het feit geen strafbaar feit overeenkomstig artikel 152 vormt.”

PAGINA 04 / 21 VAN HET BULGAARSE ORIGINEEL

§ 13. Aan artikel 151 wordt lid (7) toegevoegd:

“(7) De bepalingen van dit artikel zijn van toepassing voor zover het feit geen strafbaar feit overeenkomstig artikel 152 vormt.”

§ 14. Artikel 152 wordt als volgt gewijzigd:

“Artikel 152. (1) Hij die met een ander seksueel binnendringen verricht zonder diens vrijelijk gegeven toestemming, wordt wegens verkrachting gestraft met een gevangenisstraf van vijf tot twintig jaar of levenslange gevangenisstraf.

(2) De straf bedraagt zeven tot vijftientwintig jaar gevangenisstraf of levenslange gevangenisstraf indien:

1. het slachtoffer jonger dan achttien jaar is;
2. het slachtoffer een afstammeling of geadopteerd kind van de dader is;
3. het feit een herhaald strafbaar feit vormt.

(3) De straf bedraagt tien tot dertig jaar gevangenisstraf of levenslange gevangenisstraf indien:

1. het feit door twee of meer personen is gepleegd;
2. middelzwaar lichamelijk letsel is veroorzaakt;
3. het feit tot een poging tot zelfdoding heeft geleid;
4. het feit is gepleegd met het doel het slachtoffer bij latere ontuchtige handelingen of prostitutie te betrekken;
5. het feit een geval van gevaarlijke recidive vormt.

(4) De straf bedraagt vijftien tot dertig jaar gevangenisstraf of levenslange gevangenisstraf indien:

1. het slachtoffer jonger dan zestien jaar is;
2. zwaar lichamelijk letsel is veroorzaakt;
3. het feit tot zelfdoding heeft geleid;
4. het feit een bijzonder ernstig geval vormt.

(5) Onder seksueel binnendringen in de zin van dit artikel wordt verstaan:

1. het binnendringen van de vagina, anus of mond van een ander met een penis;
2. het binnendringen van de vagina of anus van een ander met een ander lichaamsdeel of een voorwerp, indien de handeling een seksueel karakter heeft, vastgesteld op basis van haar aard, doel en de omstandigheden waaronder zij is verricht;
3. het door het slachtoffer verrichten van een handeling bedoeld in punt 1 of 2 bij de dader of een derde als gevolg van op het slachtoffer uitgeoefende dwang.

(6) Toestemming is vrijelijk gegeven indien zij voortvloeit uit de vrije wil van een persoon die de aard van de specifieke handeling begrijpt en in staat is een keuze te maken, en in woorden of ondubbelzinnig gedrag tot uitdrukking komt. Zij heeft betrekking op de specifieke handeling en kan te allen tijde worden ingetrokken. Stilzwijgen, het ontbreken van fysiek verzet, eerdere seksuele betrekkingen

PAGINA 05 / 21 VAN HET BULGAARSE ORIGINEEL

of een bestaande huwelijks- of andere intieme relatie leveren op zichzelf geen toestemming op.

(7) Er is geen vrijelijk gegeven toestemming indien de handeling wordt verricht met gebruik van geweld of bedreiging, indien het slachtoffer slaapt, bewusteloos is of vanwege zijn toestand de handeling niet kan begrijpen of zijn wil niet kan uiten, of indien de dader een afhankelijkheids- of toezichtsrelatie gebruikt op een wijze die een vrije keuze onmogelijk maakt.

(8) Op het strafbare feit bedoeld in dit artikel zijn de regels van de artikelen 11 en 14 van toepassing. Het ontbreken van toestemming en het feit dat het opzet van de dader zich daartoe uitstrekt, moeten worden bewezen. De leeftijd van het slachtoffer bedoeld in lid (2), punt 1, of lid (4), punt 1, doet op zichzelf geen vermoeden ontstaan dat aan de bestanddelen van het basisdelict van lid (1) is voldaan. Indien de handeling geen verkrachting vormt, blijven de bepalingen ter bescherming van de seksuele integriteit van kinderen, ongeacht hun toestemming, van toepassing.”

§ 15. Aan het einde van artikel 153 wordt toegevoegd: “, voor zover het feit geen strafbaar feit overeenkomstig artikel 152 vormt”.

§ 16. Aan artikel 157 wordt lid (8) toegevoegd:

“(8) De bepalingen van dit artikel zijn van toepassing voor zover het feit geen strafbaar feit overeenkomstig artikel 152 vormt.”

§ 17. Aan artikel 195 worden de leden (6)-(8) toegevoegd:

“(6) Diefstal door wederrechtelijk binnendringen in de woning van een ander wordt gestraft met een gevangenisstraf van twee tot veertien jaar, tenzij een zwaardere straf is voorgeschreven. Voor toepassing van dit lid is niet vereist dat de bewoner bij het plegen van het feit in de woning aanwezig is.

(7) Indien de dader bij diefstal door wederrechtelijk binnendringen in de woning van een ander een vuurwapen, een ontplofbare stof of een ander voorwerp bij zich heeft met het doel dit tegen een persoon te gebruiken om de diefstal te plegen, de weggenomen goederen te behouden of zijn ontkomen te verzekeren, bedraagt de straf vijf tot twintig jaar gevangenisstraf of levenslange gevangenisstraf, tenzij een zwaardere straf is voorgeschreven.

(8) Indien aan de bestanddelen van diefstal met geweld is voldaan, wordt het feit gekwalificeerd overeenkomstig artikel 198 of 199. Voor hetzelfde wegnemen wordt geen afzonderlijke straf krachtens lid (6) of (7) opgelegd.”

§ 18. Aan artikel 196, lid (1), worden de punten 3 en 4 toegevoegd:

“3. in de gevallen van artikel 195, lid (6), vijf tot twintig jaar gevangenisstraf;

4. in de gevallen van artikel 195, lid (7), acht tot dertig jaar gevangenisstraf of levenslange gevangenisstraf.”

§ 19. Aan artikel 196a worden de volgende bepalingen toegevoegd:

1. De bestaande tekst wordt lid (1).

2. Lid (2) wordt toegevoegd:

“(2) Indien de diefstal bedoeld in lid (1) wordt gepleegd onder de voorwaarden van artikel 195, lid (7), bedraagt de straf tien tot dertig jaar gevangenisstraf of levenslange gevangenisstraf en verbeurdverklaring van het gehele vermogen van de dader of een deel daarvan.”

§ 20. Artikel 197 wordt als volgt gewijzigd en aangevuld:

1. In punt 3 wordt na de woorden “ten hoogste acht jaar” toegevoegd: “, behalve in de gevallen van punt 6”.

PAGINA 06 / 21 VAN HET BULGAARSE ORIGINEEL

2. In punt 4 wordt na de woorden “ten hoogste acht jaar” toegevoegd: “, behalve in de gevallen van punt 7”.

3. In punt 5 wordt na “artikel 196a” toegevoegd: “, lid (1)”.

4. De punten 6 en 7 worden toegevoegd:

“6. in de gevallen van artikel 195, lid (6), met uitzondering van de gevallen van artikel 195, lid (7), en de artikelen 196 en 196a, één tot tien jaar gevangenisstraf;

7. in de gevallen van artikel 195, lid (2), indien de diefstal is gepleegd door wederrechtelijk binnendringen in de woning van een ander, met uitzondering van de gevallen van artikel 195, lid (7), en de artikelen 196 en 196a, twee tot twaalf jaar gevangenisstraf.”

§ 21. In artikel 198, lid (1), worden de woorden “van drie tot tien jaar” vervangen door “van vijf tot twintig jaar of levenslange gevangenisstraf”.

§ 22. Artikel 199 wordt als volgt gewijzigd:

1. In lid (1) worden in de tekst na punt 5 de woorden “van vijf tot vijftien jaar” vervangen door “van acht tot dertig jaar of levenslange gevangenisstraf”.

2. In lid (2) worden de woorden “van vijftien tot twintig jaar” vervangen door “van twintig tot dertig jaar”.

§ 23. Artikel 209 wordt als volgt gewijzigd:

1. In lid (1) worden de woorden “van één tot zes jaar” vervangen door “van één tot tien jaar”.

2. In lid (2) worden de woorden “ten hoogste vijf jaar” vervangen door “ten hoogste tien jaar”.

§ 24. In artikel 210, lid (1), worden de woorden “van één tot acht jaar” vervangen door “van drie tot tien jaar”.

§ 25. In artikel 211 worden de woorden “van drie tot tien jaar” vervangen door “van vijf tot tien jaar”.

§ 26. Artikel 288 wordt als volgt gewijzigd en aangevuld:

1. De bestaande tekst wordt lid (1); daarin worden de woorden “van één tot zes jaar” vervangen door “van twee tot acht jaar”.

2. De leden (2)-(4) worden toegevoegd:

“(2) De straf bedraagt drie tot tien jaar gevangenisstraf en ontzetting uit de rechten bedoeld in artikel 37, lid (1), punten 6 en 7, indien het feit bedoeld in lid (1) is gepleegd door een rechter, lekenrechter, aanklager of opsporingsautoriteit bij de uitoefening van zijn bevoegdheden in een vooronderzoek naar een strafbaar feit of in een strafprocedure, of op instructie van dan wel ter uitvoering van een besluit van een georganiseerde criminele groep.

(3) Indien als gevolg van het feit bedoeld in lid (1) of (2) de strafvervolgning wegens een ernstig strafbaar feit verjaart en de dader dit gevolg heeft voorzien en gewild of aanvaard, bedraagt de straf vijf tot twaalf jaar gevangenisstraf en ontzetting uit de rechten bedoeld in artikel 37, lid (1), punten 6 en 7.

(4) De vernietiging of wijziging van een beslissing, de vrijspraak van de beschuldigde, de beëindiging of schorsing van de procedure of het verstrijken van een procedurele termijn tonen op zichzelf niet aan dat een strafbaar feit overeenkomstig dit artikel is gepleegd. Strafrechtelijke aansprakelijkheid vereist de vaststelling van de concrete schending van een ambtsplicht, het opzet en het oogmerk bedoeld in lid (1), en, in de gevallen van lid (3), het causale verband met het verstrijken van de verjaringstermijn.”

PAGINA 07 / 21 VAN HET BULGAARSE ORIGINEEL

§ 27. Artikel 288a wordt toegevoegd:

“Artikel 288a. (1) Een rechter, lekenrechter, aanklager of opsporingsautoriteit die bij de uitoefening van zijn bevoegdheden, met het oogmerk een persoon wederrechtelijk te laten beschuldigen, veroordelen of van zijn vrijheid te beroven, dan wel een ander te vrijwaren van de straf die hem volgens de wet toekomt:

1. een document, opname of ander materiaal dat relevant is voor het voorwerp van de bewijsvoering opstelt, wijzigt, overlegt of gebruikt, wetende dat het niet authentiek is, vervalst is of ten onrechte de uitvoering van een proceshandeling of een voor de zaak relevante omstandigheid bevestigt;
2. voor het voorwerp van de bewijsvoering relevant materiaal, ontvangen of verzameld in verband met een vooronderzoek naar een strafbaar feit of een strafprocedure, wederrechtelijk vernietigt, verwisselt of verbergt;
3. in een door hem uitgevaardigde beslissing bewust de inhoud van bewijsmateriaal onjuist weergeeft ten aanzien van een kwestie die relevant is voor de gronden voor het instellen, weigeren in te stellen, schorsen of beëindigen van de procedure, de beschuldiging, de schuld, de straf of de vrijheidsbenaming;
4. een beschuldiging uitbrengt of handhaaft of een veroordeling uitspreekt, wetende dat de persoon het feit niet heeft gepleegd of dat het feit geen strafbaar feit vormt,

wordt gestraft met drie tot tien jaar gevangenisstraf en ontzetting uit de rechten bedoeld in artikel 37, lid (1), punten 6 en 7, tenzij de gedraging een ernstiger strafbaar feit vormt.

(2) Indien als gevolg van het feit bedoeld in lid (1) een persoon gedurende meer dan zes maanden wederrechtelijk van zijn vrijheid is beroofd en de dader dit gevolg heeft voorzien en gewild of aanvaard, bedraagt de straf vijf tot twaalf jaar gevangenisstraf en ontzetting uit de rechten bedoeld in artikel 37, lid (1), punten 6 en 7, tenzij de gedraging een ernstiger strafbaar feit vormt.

(3) Een te goeder trouw gemaakte fout bij de vaststelling van de feiten of bij de uitleg of toepassing van het recht vormt geen strafbaar feit overeenkomstig dit artikel. Een andere beoordeling van de betrouwbaarheid of bewijswaarde van het materiaal wordt niet gelijkgesteld met het bewust onjuist weergeven van de inhoud ervan. De vernietiging of wijziging van een beslissing toont op zichzelf niet het opzet en oogmerk bedoeld in lid (1) aan.

(4) Indien dezelfde handeling zowel de bestanddelen van dit artikel als die van artikel 288 vervult, is de bepaling met de zwaarste straf van toepassing. Deze regel sluit aansprakelijkheid wegens een afzonderlijk gepleegd strafbaar feit, waaronder omkoping, niet uit.”

§ 28. Artikel 289 wordt als volgt gewijzigd en aangevuld:

1. De bestaande tekst wordt lid (1); daarin worden de woorden “van één tot zes jaar” vervangen door “van één tot acht jaar”.

2. De leden (2) en (3) worden toegevoegd:

“(2) Indien het feit bedoeld in lid (1) wordt gepleegd door misbruik van bevoegdheden inzake benoeming, bevordering, demotie, overplaatsing, tijdelijke detachering of beëindiging daarvan, ontslag of tijdelijke schorsing uit het ambt, beoordeling van het functioneren, vaststelling van aanvullende beloning, disciplinaire procedures tegen of ambtelijk toezicht op de persoon, dan wel op instructie van of ter uitvoering van een besluit van een georganiseerde criminele groep,

PAGINA 08 / 21 VAN HET BULGAARSE ORIGINEEL

bedraagt de straf twee tot tien jaar gevangenisstraf, tenzij de gedraging een ernstiger strafbaar feit vormt. Indien de dader een ambtenaar is, beveelt de rechter tevens ontzetting uit de rechten bedoeld in artikel 37, lid (1), punten 6 en 7.

(3) Het rechtmatig indienen van een verzoek, bezwaar, klacht, protest van de aanklager of juridisch betoog vormt geen aanzetten tot schending van een ambtsplicht in de zin van dit artikel.”

§ 29. Artikel 301 wordt als volgt gewijzigd:

1. In lid (1) worden de woorden “ten hoogste zes jaar” vervangen door “van één tot tien jaar”.
2. In lid (2) worden de woorden “ten hoogste acht jaar” vervangen door “van twee tot tien jaar”.
3. In lid (3) worden de woorden “ten hoogste tien jaar” vervangen door “van drie tot tien jaar”.

§ 30. Artikel 302 wordt als volgt gewijzigd:

1. Onder letter “a” worden de woorden “van drie tot tien jaar” vervangen door “van vijf tot twaalf jaar”.
2. Onder letter “b” worden de woorden “van drie tot vijftien jaar” vervangen door “van vijf tot vijftien jaar”.

§ 31. Artikel 304 wordt als volgt gewijzigd:

1. In lid (1) worden de woorden “ten hoogste zes jaar” vervangen door “van één tot tien jaar”.
2. In lid (2) worden de woorden “ten hoogste acht jaar” vervangen door “van twee tot tien jaar”.

§ 32. In artikel 304a worden de woorden “ten hoogste tien jaar” vervangen door “van drie tot tien jaar”.

§ 33. Artikel 304b wordt als volgt gewijzigd en aangevuld:

1. In lid (1) worden de woorden “ten hoogste zes jaar of een geldboete” vervangen door “van twee tot acht jaar en een geldboete”.
2. In lid (2) worden de woorden “ten hoogste drie jaar of een geldboete” vervangen door “van één tot zes jaar en een geldboete”.
3. De leden (3) en (4) worden toegevoegd:

“(3) Indien het feit bedoeld in lid (1) of (2) betrekking heeft op het uitoefenen van invloed op een rechter, lekenrechter, aanklager of opsporingsautoriteit in verband met een strafprocedure of een vooronderzoek naar een strafbaar feit, bedraagt de straf drie tot tien jaar gevangenisstraf en de geldboete voorgeschreven in het betreffende lid.

(4) Indien het strafbare feit overeenkomstig dit artikel wordt gepleegd door een ambtenaar die daarbij gebruikmaakt van zijn ambtelijke positie, beveelt de rechter tevens ontzetting uit de rechten bedoeld in artikel 37, lid (1), punten 6 en 7.”

§ 34. Artikel 305a wordt als volgt gewijzigd en aangevuld:

1. De bestaande tekst wordt lid (1); daarin worden de woorden “ten hoogste drie jaar” vervangen door “van één tot zes jaar”.
2. Lid (2) wordt toegevoegd:

“(2) Indien de bemiddeling bedoeld in lid (1) betrekking heeft op een handelen of nalaten van een rechter, lekenrechter, aanklager of opsporingsautoriteit in een strafprocedure of een vooronderzoek naar een strafbaar feit, bedraagt de straf twee tot acht jaar gevangenisstraf en de geldboete van lid (1), tenzij de gedraging een ernstiger strafbaar feit vormt.”

PAGINA 09 / 21 VAN HET BULGAARSE ORIGINEEL

§ 35. Artikel 342 wordt als volgt gewijzigd:

1. In lid (3), letter “B”, worden de woorden “van tien tot twintig jaar” vervangen door “van vijftien tot dertig jaar” en de woorden “van vijftien tot twintig jaar” door “van twintig tot dertig jaar”.
2. In lid (4), letter “B”, worden de woorden “van twaalf tot twintig jaar” vervangen door “van achttien tot dertig jaar” en de woorden “van dertien tot twintig jaar” door “van twintig tot dertig jaar”.

§ 36. Aan artikel 343 wordt lid (6) toegevoegd:

“(6) Indien bij het besturen van een motorvoertuig de dood wordt veroorzaakt, het feit een bijzonder ernstig geval vormt en de dader de mogelijkheid van het veroorzaken van de dood heeft voorzien, maar erop vertrouwd dat te kunnen voorkomen, bedraagt de straf vijftien tot dertig jaar gevangenisstraf of levenslange gevangenisstraf indien de dood het gevolg is van een van de volgende overtredingen:

1. overschrijding van de toegestane snelheid met meer dan vijftig kilometer per uur binnen de bebouwde kom of meer dan tachtig kilometer per uur buiten de bebouwde kom;
2. deelname aan een niet-toegestane race op een voor openbaar gebruik opengestelde weg;
3. het opzettelijk rijden tegen de toegestane rijrichting in op een autosnelweg of autoweg.

Toepassing van dit lid vereist de vaststelling van een causaal verband tussen de concrete overtreding en de daaruit voortvloeiende dood. Weigering zich op alcohol of verdovende middelen te laten testen toont op zichzelf noch de overtreding noch de schuldvorm bedoeld in dit lid aan. Indien de dood opzettelijk is veroorzaakt, zijn de bepalingen inzake het betreffende opzettelijke strafbare feit van toepassing. Indien tevens de omstandigheden van lid (3) of (4) aanwezig zijn, is ook lid (5) van toepassing.”

§ 37. Aan artikel 343a wordt lid (3) toegevoegd:

“(3) In de gevallen van artikel 343, lid (6), bedraagt de straf tien tot vijftientwintig jaar gevangenisstraf indien de dader al het mogelijke heeft gedaan om het slachtoffer of de slachtoffers hulp te bieden.”

§ 38. Aan artikel 343r wordt lid (3) toegevoegd:

“(3) Indien voor een strafbaar feit overeenkomstig artikel 343, lid (6), levenslange gevangenisstraf wordt opgelegd, wordt ontzegging van het recht om een motorvoertuig te besturen bevolen voor een termijn van eenendertig tot vijfendertig jaar. De termijn begint zodra de veroordeling onherroepelijk wordt. Ongeacht het verstrijken van deze termijn mag de veroordeelde dit recht niet uitoefenen tijdens het ondergaan van de levenslange gevangenisstraf of de gevangenisstraf waarin deze is omgezet. De artikelen 49, lid (4), en 59, lid (4), zijn van overeenkomstige toepassing.”

OVERGANGS- EN SLOTBEPALINGEN

§ 39. Aan artikel 35, lid (2), van het Wetboek van Strafvordering (bekendgemaakt, Staatsblad, nr. 86 van 2005; gewijzigd en aangevuld, nrs. 46 en 109 van 2007, nrs. 69 en 109 van 2008, nrs. 12, 27, 32 en 33 van 2009, nrs. 15, 32 en 101 van 2010, nrs. 13, 33, 60, 61 en 93 van 2011, nrs. 19, 20, 25 en 60 van 2012, nrs. 17, 52, 70 en 71 van 2013, nr. 21 van 2014, nrs. 14, 24, 41, 42, 60, 74 en 79 van 2015, nrs. 32, 39, 62, 81 en 95 van 2016, nrs. 13, 63 en 101 van 2017, nrs. 7, 44, 87 en 96 van 2018, nrs. 7, 16 en 83 van 2019, nrs. 98, 103 en 110 van 2020, nrs. 9, 16, 20, 41, 80 en 85 van 2021, nrs. 32 en 62 van 2022, nrs. 48, 69, 84 en 86 van 2023, nrs. 18, 36 en 39 van 2024, nrs. 61, 65 en 97 van 2025, nrs. 16, 32, 51 en 59 van 2026) worden de volgende bepalingen toegevoegd:

1. Na “287a” wordt toegevoegd: “288, 288a, 289,”.

2. Na de woorden “artikel 343, lid (1), letter ‘в’, lid (3), letter ‘б’, en lid (4)” wordt toegevoegd: “, artikel 343a, lid (3)”.

3. Een tweede zin wordt toegevoegd: “De provinciale rechtbank is tevens in eerste aanleg bevoegd voor alle overige zaken betreffende strafbare feiten waarvoor het Bijzonder Deel van het Wetboek van Strafrecht levenslange gevangenisstraf of levenslange gevangenisstraf zonder mogelijkheid van omzetting voorschrijft, met inachtneming van de leden (4) en (5) en de bijzondere regels van hoofdstuk eenendertig.”

§ 40. Voor feiten gepleegd vóór de inwerkingtreding van deze wet wordt het toepasselijke strafrecht bepaald overeenkomstig artikel 2 van het Wetboek van Strafrecht. Bepalingen die een strafbaar feit invoeren of een zwaardere straf voorschrijven, hebben geen terugwerkende kracht. Gerechtelijke procedures ingesteld vóór de inwerkingtreding van de wet worden afgerond volgens de tot dan geldende bevoegdheidsregels.

§ 41. Binnen drie jaar na de inwerkingtreding van de wet voert het ministerie van Justitie een ex-posteffectbeoordeling uit en publiceert het de resultaten. De beoordeling omvat de opgelegde en daadwerkelijk ondergane straffen, de toepassing van de artikelen 55, 58a en 63, vonnissen die wegens kennelijke onrechtvaardigheid zijn vernietigd of gewijzigd, recidive, de toepassing van de artikelen 288, 288a, 289, 302, 304b en 305a, de duur en uitkomsten van procedures betreffende die strafbare feiten en de kosten van de tenuitvoerlegging van de straffen. De gegevens worden in geaggregeerde vorm verwerkt en gepubliceerd, zonder natuurlijke personen te identificeren.

§ 42. Deze wet treedt zes maanden na haar bekendmaking in de Staatsblad in werking.

TOELICHTING

bij de conceptwet tot wijziging en aanvulling van het Wetboek van Strafrecht

1. Redenen die de vaststelling noodzakelijk maken

De conceptwet combineert hogere straffen voor bepaalde ernstige strafbare feiten met uitdrukkelijke eisen inzake evenredigheid en de motivering van de straftoemeting, en met aanvullende strafrechtelijke bescherming tegen opzettelijke belemmering en aantasting van de strafrechtspleging. Zij betreft opzettelijke levensberoving, doelbewust toegebracht zwaar lichamelijk letsel, verkrachting, diefstal met geweld, diefstal door binnendringen in een woning, oplichting, omkoping, ongeoorloofde beïnvloeding, strafbare inmenging in de rechtspleging en bijzonder ernstige gevallen van het veroorzaken van de dood bij het besturen van een motorvoertuig.

De strafdaders moeten mogelijk maken dat de straf overeenstemt met de ernst van het concrete strafbare feit. Een hoger maximum verruimt de mogelijkheden om op uitzonderlijk ernstige gevallen te reageren; een hoger minimum geeft uitdrukking aan de beoordeling door de wetgever van de kenmerkende ernst van het betreffende delict. Deze keuzes laten de noodzaak van individuele straftoemeting door de rechter onverlet. Een verhoging van de straffen toont op zichzelf niet empirisch aan dat de criminaliteit zal afnemen en rechtvaardigt geen toezegging over een bepaalde omvang van een dergelijk effect.

De verhogingen voor de basisdelicten vereisen afstemming op hun strafverzwarende en strafverminderende varianten. Daarom omvatten de wijzigingen ook de artikelen 116, 124, 131, 131a, 196, 196a, 197, 199, 210, 211, 302, 304a en 342. Zonder deze samenhang zou voor de ernstiger variant van een delict een lager maximum of een ongerechtvaardigd lager minimum kunnen gelden, terwijl het teruggeven van de weggenomen goederen of het bieden van hulp aan het slachtoffer mogelijk geen consequent geregeld gevolg zou hebben.

Rechtmatige strafvervolgning kan worden belemmerd door het doelbewust niet vervullen van ambtsplichten, het verbergen van materiaal, het onjuist weergeven van de inhoud van bewijs en het wederrechtelijk beïnvloeden van functionarissen. Dezelfde methoden kunnen ook worden gebruikt om een onschuldige te vervolgen. De bestaande strafbaarstellingen van ambtsmisbruik, valse beschuldiging, vervalsing van opnamen, belemmering van strafvervolgning en omkoping beschermen afzonderlijke aspecten van dit openbare belang. Voorgesteld wordt de door ambtsdragers gepleegde vormen van dergelijke gedragingen specifiek te regelen en de zwaarte van de daarop gestelde straffen op elkaar af te stemmen.

De ingreep is gericht op opzettelijk wederrechtelijk handelen waarvan de delictsbestanddelen zijn vastgesteld. Zij veronderstelt niet dat een weigering een procedure in te stellen, een schorsing, beëindiging of vrijspraak als zodanig onrechtmatig is. Dergelijke beslissingen zijn verplicht indien aan de wettelijke voorwaarden is voldaan. Strafrechtelijke bescherming moet zowel het wederrechtelijk vrijwaren van een persoon van aansprakelijkheid als de bewuste vervolging en veroordeling van een onschuldige tegengaan.

De conceptwet vormt een gerichte hervorming van de genoemde rechtsfiguren. Zij is geen volledige hercodificatie van het Wetboek van Strafrecht (CC) en berust niet op de opvatting dat iedere onjuiste toepassing van het recht strafbaar is. Een effectieve toetsing van concrete proceshandelingen vereist tevens passende procedurele waarborgen; hogere straffen komen daarvoor niet in de plaats.

2. Doelstellingen en voornaamste wetgevingsoplossingen

2.1. Individuele straftoemeting, gezamenlijke straffen en levenslange gevangenisstraf

De aanvulling op artikel 23 beperkt de beoordeling tot de strafbare feiten die in de samenloop zijn betrokken. De gezamenlijke straf mag niet worden verhoogd vanwege veronderstelde andere criminele activiteiten. Voor het wel of niet toepassen van artikel 24 is een afzonderlijke motivering vereist, maar er wordt geen automatische verhoging of mechanische optelling van straffen ingevoerd. De grenzen van artikel 24 blijven behouden: ten hoogste de helft boven de zwaarste straf die als gezamenlijke straf is gekozen, zonder overschrijding van de som van de afzonderlijke straffen of het maximum voor de betreffende strafsoort. Artikel 27 blijft het samenvoegen van straffen afzonderlijk regelen voor het geval een strafbaar feit na een eerdere veroordeling wordt gepleegd.

Artikel 54 wordt aangevuld met een volgorde voor de rechterlijke beoordeling en met de eis om het verband tussen de vastgestelde feiten en de gekozen strafsoort en strafmaat toe te lichten. Het bestaande verbod van artikel 56 op het dubbel in aanmerking nemen van delictsbestanddelen blijft behouden. Het gebruik van het zwijgrecht, het betwisten van de beschuldiging en het voeren van een rechtmatige verdediging mogen de straf niet verhogen. Een andere, onbewezen beschuldiging mag niet in de plaats treden van vastgestelde gegevens over het gevaar dat de dader voor de samenleving oplevert.

Voor aanvullende strafbare feiten wordt levenslange gevangenisstraf als mogelijke uiterste straf voorzien. Dit is een wettelijk maximum en geen gebruikelijke, veronderstelde of verplichte straf. Op grond van artikel 38a, lid (2), moet de rechter afzonderlijk vaststellen dat het concrete feit uitzonderlijk ernstig is en waarom zelfs de toegestane tijdelijke gevangenisstraf de doeleinden van artikel 36 niet zou bereiken. De kwalificatie als “bijzonder ernstig geval” of de aanwezigheid van een ander strafverzwarend bestanddeel vervangt die beoordeling niet. Er worden geen nieuwe gevallen van levenslange gevangenisstraf zonder mogelijkheid van omzetting ingevoerd.

De omzetting overeenkomstig artikel 38a, lid (3), in dertig jaar gevangenisstraf nadat ten minste twintig jaar is ondergaan, blijft behouden, met verrekening van de ondergane tijd overeenkomstig lid (5). De veroordeelde heeft een zelfstandig recht om op grond van artikel 449 van het Wetboek van Strafvordering (CPC) een verzoek bij de rechter in te dienen; de beslissing kan overeenkomstig artikel 450 CPC worden getoetst en na een afwijzing is een nieuw verzoek onder de wettelijke voorwaarden ontvankelijk. Omzetting betekent geen automatische invrijheidstelling. De daadwerkelijke toegankelijkheid van de toetsing en de omstandigheden die resocialisatie mogelijk maken, zijn essentiële waarborgen bij iedere toepassing van de verruimde straf.

De wijziging van artikel 39, lid (2), staat termijnen van meer dan twintig jaar uitsluitend toe in uitdrukkelijk geregelde gevallen. Zij is ook noodzakelijk voor het nieuwe verzwaarde verkeersdelict met een door schuld veroorzaakt gevolg, aangezien de huidige uitzondering voor strafbare feiten uit het Bijzonder Deel beperkt is tot opzettelijke delicten. De verruiming is afgestemd op de voorgestelde concrete straffen en verleent geen algemene bevoegdheid om wettelijke maxima te overschrijden.

2.2. Leven en lichamelijke integriteit

In artikel 115 worden de huidige tien tot twintig jaar vervangen door vijftien tot dertig jaar en de mogelijkheid van levenslange gevangenisstraf. De verhoging houdt rekening met het onomkeerbare opzettelijke ontnemen van het leven. Het minimum voor de verzwaarde vormen van opzettelijke levensberoving overeenkomstig artikel 116, lid (1), wordt verhoogd tot twintig jaar en het maximum van de tijdelijke gevangenisstraf tot dertig jaar, met behoud van de bestaande zwaarste alternatieven. Hierdoor blijft het onderscheid tussen het basisdelict en de verzwaarde delicten behouden en wordt lid (1) afgestemd op het bestaande strafkader van lid (2). De strafverminderende vormen van levensberoving worden niet

PAGINA 13 / 21 VAN HET BULGAARSE ORIGINEEL

met deze delicten gelijkgesteld. In ieder geval wordt de concrete straf bepaald overeenkomstig de artikelen 54-58, voor zover aan de betreffende voorwaarden is voldaan.

Het nieuwe artikel 128, lid (3), betreft rechtstreeks opzet op het toebrengen van zwaar letsel. Het vereist bewijs dat de dader een letsel van een in lid (2) genoemde soort beoogde toe te brengen; het intreden van een ernstig gevolg bewijst op zichzelf niet dit opzet. De verzwaarde letseldelicten, gevaarlijke recidive en het door schuld veroorzaakte overlijden als gevolg van dat opzettelijk toegebrachte letsel worden op elkaar afgestemd. Indien het opzet op het veroorzaken van de dood is gericht, zijn de bepalingen inzake opzettelijke levensberoving van toepassing.

Voor rechtstreeks beoogd zwaar lichamelijk letsel weerspiegelt het strafdader van vijf tot twintig jaar zowel de blijvende gezondheidsschade als de bewezen gerichtheid van de wil van de dader op dat gevolg. De minima van zeven, tien en twaalf jaar in artikel 131, lid (3), en artikel 131a, lid (2), brengen een gradatie aan in de bijkomende ernst van de strafverzwarende bestanddelen en gevaarlijke recidive. Indien daarop een door schuld veroorzaakt overlijden volgt, verhoogt artikel 124, lid (5), het strafdader tot tien-dertig jaar en bij gevaarlijke recidive tot vijftien-dertig jaar. De strafverminderende behandeling krachtens artikel 124, leden (2) en (4), blijft uitdrukkelijk behouden. De mogelijkheid van levenslange gevangenisstraf voor elk van deze delicten vereist een zelfstandige toepassing van artikel 38a en geen conclusie die uitsluitend op de aard van het letsel berust.

2.3. Seksuele vrijheid en integriteit

Verkrachting krijgt een algemene delictomschrijving die ongeacht het geslacht van slachtoffer en dader van toepassing is. De specifieke vormen van binnendringen worden omschreven, met inbegrip van het daadwerkelijk door het slachtoffer binnendringen van het lichaam van de dader of een derde als gevolg van dwang. Het voltooide delict wordt volgens de algemene regels onderscheiden van een poging. Binnendringen met andere lichaamsdelen of voorwerpen vereist dat de handeling een seksueel karakter heeft, bepaald door haar aard, doel en omstandigheden. Anatomische gelijkenis alleen staat niet toe medische handelingen onder dit delict te brengen.

Het beschermde belang is de vrije beslissing ten aanzien van de specifieke handeling. Toestemming ziet op een concrete handeling en kan worden ingetrokken; stilzwijgen, het ontbreken van fysiek verzet en eerdere betrekkingen tonen haar op zichzelf niet aan. Van het slachtoffer wordt niet verlangd dat het bewijst fysiek verzet te hebben geboden. De bewijslast voor het ontbreken van toestemming en het feit dat het opzet van de dader zich daartoe uitstrekt, blijft bij de vervolging berusten. De algemene regels inzake schuld en feitelijke dwaling zijn van toepassing; er wordt geen schuldonafhankelijke strafrechtelijke aansprakelijkheid ingevoerd.

Deze benadering sluit aan bij de verplichting tot effectieve bescherming van de seksuele autonomie krachtens de artikelen 3 en 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM), zoals uiteengezet in het arrest M. C. tegen Bulgarije van 4 december 2003, verzoekschrift nr. 39272/98, §§ 153 en 166. Het arrest bepaalt niet de concreet voorgestelde straffen; deze vormen een zelfstandige beoordeling door de wetgever. De gradatie van vijf-twintig via zeven-vijfentwintig en tien-dertig tot vijftien-dertig jaar houdt rekening met de leeftijd en afhankelijkheid van het slachtoffer, het plegen in groepsverband, recidive en aanvullende ernstige gevolgen. De mogelijkheid van levenslange gevangenisstraf biedt bescherming tegen uitzonderlijk ernstige individuele feiten, met inachtneming van de beperking van artikel 38a.

Een leeftijd onder zestien jaar verzwaart bewezen verkrachting, maar vervangt niet op zichzelf de bestanddelen van het basisdelict. Toestemming die de toepassing van bijzondere leeftijdsgebonden strafbaarstellingen niet uitsluit, wordt niet automatisch het ontbreken van toestemming in de zin van het verkrachtingsdelict. De bescherming van kinderen krachtens de overige toepasselijke bepalingen blijft behouden. De subsidiariteitsregels in de artikelen 149, 150, 151, 153 en 157 regelen de samenloop met betrekking tot dezelfde handeling en sluiten aansprakelijkheid voor afzonderlijke, zelfstandige handelingen niet uit.

2.4. Vermogen en oplichting

Diefstal door binnendringen in een woning tast zowel het vermogen als de veiligheid binnen de persoonlijke leefruimte aan. De verzwaarde kwalificatie omvat wederrechtelijk binnendringen ook wanneer de bewoner tijdelijk afwezig is. De gewapende variant vereist een bewezen oogmerk om het wapen of voorwerp tegen een persoon te gebruiken om de diefstal te plegen, de weggenomen goederen te behouden of te ontkomen. Het bezit van een voorwerp zonder dat oogmerk is onvoldoende. Het strafbader van twee tot veertien jaar voor ongewapend binnendringen weerspiegelt de bijkomende aantasting van de onschendbaarheid van de woning. Indien de bereidheid om een wapen of voorwerp tegen een persoon te gebruiken is bewezen, wordt het minimum vijf jaar en het maximum van de tijdelijke gevangenisstraf twintig jaar. Het enkel bij zich dragen van een wapen rechtvaardigt geen levenslange gevangenisstraf: alle aanvullende voorwaarden van artikel 38a zijn noodzakelijk, waaronder een beoordeling van het concrete gevaar voor personen.

De overeenkomstige gevallen van gevaarlijke recidive en een uitzonderlijk grote waarde worden geregeld. Afzonderlijke bestraffing van hetzelfde wegnemen als zowel diefstal als diefstal met geweld wordt uitgesloten. Indien de bestanddelen van diefstal met geweld zijn vervuld, is artikel 198 of 199 van toepassing.

Het teruggeven of vergoeden van de goederen blijft een grond voor strafverminderende behandeling van ongewapende diefstal door binnendringen in een woning: één tot tien jaar krachtens artikel 197, punt 6, en bij een grote waarde twee tot twaalf jaar krachtens punt 7. De uitdrukkelijke uitzonderingen in de punten 3 en 4 nemen de overlap met de bestaande straf van ten hoogste acht jaar weg wanneer het binnendringen tevens het doorbreken van een belemmering, het gebruik van een technisch middel of een ander van de genoemde bestanddelen omvat. De nieuwe punten 6 en 7 sluiten de gewapende variant, gevaarlijke recidive en de gevallen van artikel 196a uitdrukkelijk uit. De bestaande strafverminderende behandeling krachtens punt 5 blijft uitsluitend behouden voor artikel 196a, lid (1).

Bij het basisdelict diefstal met geweld rechtvaardigt de combinatie van dwang en een vermogensdelict de voorgestelde verhoging van drie-tien tot vijf-twintig jaar; in artikel 199, lid (1), rechtvaardigen de strafverzwarende bestanddelen acht-dertig jaar, en in lid (2) wordt het tijdelijke strafbader verhoogd tot twintig-dertig jaar. De alternatieven van levenslange gevangenisstraf gelden met inachtneming van de zelfstandige beperkingen in het Algemeen Deel. Voor oplichting wordt een gemeenschappelijk maximum van tien jaar voorgesteld, met gedifferentieerde minima: één jaar in artikel 209, lid (1), het algemene minimum van artikel 39, lid (1), voor artikel 209, lid (2), drie jaar in artikel 210 en vijf jaar in artikel 211. Het lagere minimum voor het benutten van een bestaande onjuiste voorstelling van zaken onderscheidt deze vorm van het actief wekken daarvan. De hogere minima voor de verzwaarde oplichtingvormen houden rekening met de specifieke methode, herhaald plegen, de waarde of gevaarlijke recidive. De lichte gevallen van artikel 209, lid (3), en de bijzondere strafbaarstellingen voor specifieke vormen van oplichting blijven behouden.

2.5. Uitzonderlijk gevaarlijk rijgedrag met de dood tot gevolg

Het nieuwe artikel 343, lid (6), geldt niet voor ieder verkeersongeval met dodelijke afloop. Vereist zijn een bijzonder ernstig geval, een specifiek genoemde overtreding, een causaal verband met de dood en het voorzien van de mogelijkheid van overlijden in combinatie met het lichtvaardige vertrouwen dit te kunnen voorkomen. De kwantitatieve snelheidsgrenzen en de uitputtende lijst van overtredingen beogen voorzienbaarheid te verzekeren. Ook hier veronderstelt levenslange gevangenisstraf de aanvullende beoordeling van artikel 38a, lid (2).

De voorgestelde vijftien-dertig jaar en de mogelijkheid van levenslange gevangenisstraf vormen een wezenlijke verandering van het strafbeleid ten aanzien van een door schuld veroorzaakt gevolg. De rechtvaardiging ligt in de combinatie van een bijzonder ernstig geval, nauwkeurig omschreven uiterst gevaarlijk gedrag en het daadwerkelijk voorzien van de dood. Bewuste schuld wordt niet gelijkgesteld met

PAGINA 15 / 21 VAN HET BULGAARSE ORIGINEEL

opzet: de concrete omstandigheden waarop de dader vertrouwde om de dood te voorkomen, moeten worden vastgesteld. Levenslange gevangenisstraf vereist daarnaast afzonderlijk bewijs van uitzonderlijke ernst overeenkomstig artikel 38a en een motivering waarom een tijdelijke straf ontoereikend is. Noch de dodelijke afloop noch snelheidsovertreding alleen vormt een grond voor een dergelijke straf.

Artikel 342 wordt afgestemd om te voorkomen dat voor het opzettelijk veroorzaken van de dood bij een verkeersdelict een lagere tijdelijke straf geldt. In lid (3), letter “b”, worden vijftien-dertig jaar voorgesteld en in een bijzonder ernstig geval twintig-dertig jaar of levenslange gevangenisstraf. Bij het verzwaarde delict van lid (4), letter “b”, bedraagt het minimum achttien jaar en in een bijzonder ernstig geval twintig jaar, met hetzelfde tijdelijke maximum en behoud van het alternatief levenslange gevangenisstraf. In vergelijkbare bijzonder ernstige gevallen is het minimum voor opzettelijk veroorzaken van de dood daarmee hoger dan voor bewuste schuld. De wijziging verandert de bestanddelen of reikwijdte van de delicten van artikel 342 niet.

Het bieden van alle mogelijke hulp leidt tot een afzonderlijk, lager strafbader van tien tot vijftwintig jaar. De prikkel om het leven te redden blijft behouden. Weigering zich op alcohol of verdovende middelen te laten testen bewijst op zichzelf de bijzondere voorwaarden niet. Indien de dood opzettelijk is veroorzaakt, zijn de bepalingen inzake het betreffende opzettelijke delict van toepassing. Indien tevens de omstandigheden van artikel 343, lid (3) of (4), aanwezig zijn, blijft toepassing van het huidige lid (5) inzake verbeurdverklaring en de vervangende geldwaarde behouden; de nieuwe verzwaarde kwalificatie neemt dit gevolg niet weg.

De duur van de cumulatieve ontzegging van het recht om een motorvoertuig te besturen wordt uitdrukkelijk geregeld voor het geval daadwerkelijk levenslange gevangenisstraf wordt opgelegd krachtens het nieuwe artikel 343, lid (6). Het kader van eenendertig tot vijfendertig jaar is afgestemd op de termijn van dertig jaar bij omzetting overeenkomstig artikel 38a, lid (3), en de aanvullende termijn van één tot vijf jaar overeenkomstig artikel 343r, lid (2). Individualisering, vermindering en verrekening overeenkomstig de algemene regels blijven behouden. Het verstrijken van de termijn staat het uitoefenen van het recht tijdens de levenslange gevangenisstraf of de daarvoor in de plaats gestelde gevangenisstraf niet toe. Indien in het oorspronkelijke vonnis een tijdelijke gevangenisstraf wordt opgelegd, ook na toepassing van artikel 55, 58a of 63, blijft lid (2) van toepassing.

2.6. Opzettelijke belemmering van strafvervolgning

De wijzigingen van artikel 288 behouden het bijzondere oogmerk om een persoon te vrijwaren van de straf die hem volgens de wet toekomt. De basisstraf wordt verhoogd van één tot zes jaar naar twee tot acht jaar. Een strafbader van drie tot tien jaar wordt voorzien indien het feit is gepleegd door een rechter, lekenrechter, aanklager of opsporingsautoriteit bij de uitoefening van de betreffende bevoegdheden, of op instructie van dan wel ter uitvoering van een besluit van een georganiseerde criminele groep. Vooronderzoeken naar strafbare feiten die aan het instellen van de strafprocedure voorafgaan, worden uitdrukkelijk opgenomen.

Het verzwaarde geval waarin de strafvervolgning wegens een ernstig strafbaar feit verjaart, wordt bestraft met vijf tot twaalf jaar gevangenisstraf. Vereist zijn een concrete handeling die het delict vormt, een causaal verband en opzet ten aanzien van dat gevolg. Deelname van een functionaris aan een langdurige procedure is op zichzelf onvoldoende. Zijn bijdrage aan de belemmering die de delictsbestanddelen vervult, moet worden vastgesteld.

Verjaringstermijnen, onbeduidendheid en de overige wettelijke gronden om geen procedure in te stellen of deze te beëindigen behouden hun functie. De nieuwe verzwaarde kwalificatie bestraft

PAGINA 16 / 21 VAN HET BULGAARSE ORIGINEEL

het opzettelijk wederrechtelijk teweegbrengen van de verjaring en draait een reeds ingetreden verval niet terug. Zij doet een verjaarde vervolging niet herleven en verleent een ongunstiger wet geen terugwerkende kracht. Hogere maxima voor afzonderlijke delicten kunnen de volgens de algemene regels op toekomstige feiten toepasselijke verjaringstermijnen veranderen; dit moet in de effectbeoordeling worden betrokken. Ook de absolute verjaringstermijn van artikel 81, lid (3), is van toepassing en bij delicten tegen minderjarige slachtoffers wordt binnen het wettelijke toepassingsgebied rekening gehouden met het bijzondere aanvangstijdstip van artikel 80, lid (4). De nieuwe verzwaarde kwalificatie mag niet worden gebruikt om deze regels te omzeilen. Toepassing van de gunstiger wet wordt overeenkomstig artikel 2 beoordeeld, zonder afzonderlijke ongunstige en gunstige delen uit verschillende versies te combineren tot een niet-bestaande wet.

Verhoging van het maximum tot meer dan vijf jaar is ook relevant voor het begrip “ernstig strafbaar feit” in artikel 93, punt 7, onder meer in verband met artikel 3046, lid (2), en artikel 305a. Zij kan de toepasselijkheid van ontheffing van strafrechtelijke aansprakelijkheid krachtens artikel 78a veranderen. Een voorwaardelijke straf overeenkomstig artikel 66 wordt beoordeeld aan de hand van de daadwerkelijk opgelegde straf en de overige wettelijke voorwaarden, niet uitsluitend op basis van het abstracte maximum. Deze gevolgen maken deel uit van de hervorming en mogen niet als een louter redactioneel effect worden gepresenteerd.

2.7. Opzettelijke aantasting van de bewijsbasis en vervolging van een persoon van wie de onschuld bekend is

Het nieuwe artikel 288a omschrijft concrete delictshandelingen: het opstellen, wijzigen, overleggen of gebruiken van niet-authentiek, vervalst of ten onrechte bevestigend materiaal; het wederrechtelijk vernietigen, verwisselen of verbergen van relevant materiaal; het bewust onjuist weergeven van de bewijsinhoud in een beslissing; het beschuldigen of veroordelen van een persoon met de wetenschap dat die persoon het feit niet heeft gepleegd of dat het feit geen strafbaar feit vormt. De gemeenschappelijke voorwaarden zijn de uitoefening van de betreffende ambtelijke bevoegdheden en een bijzonder oogmerk van wederrechtelijke vervolging, veroordeling of vrijheidsbeneming, of van het vrijwaren van een ander van de straf die hem toekomt.

De bescherming omvat ook materiaal dat tijdens een eerder vooronderzoek naar een strafbaar feit is ontvangen of verzameld. De doelbewuste verwisseling of verberging daarvan buiten een formeel ingestelde procedure kan eveneens tot aansprakelijkheid leiden. Het feit dat materiaal niet als bewijsmiddel is toegelaten, rechtvaardigt niet de wederrechtelijke vernietiging ervan met het genoemde bijzondere oogmerk.

Het bewust onjuist weergeven van de inhoud van materiaal wordt onderscheiden van de beoordeling van de betrouwbaarheid en bewijswaarde ervan. Een andere beoordeling van hetzelfde materiaal door een hogere toetsende instantie maakt de eerste beoordeling niet tot een strafbaar feit. Aansprakelijkheid wordt niet ingevoerd uitsluitend wegens een onvolledige motivering, een vernietigde beslissing, een gemiste termijn, een vrijspraak of een rechtsuitleg waaraan geen voorkeur is gegeven. Het delict omvat ook bewuste vervolging of veroordeling wegens een feit dat geen strafbaar feit vormt, maar vereist nog steeds bewezen wetenschap en een bijzonder wederrechtelijk oogmerk. Een meningsverschil over een juridische conclusie vervangt het bewijs van die bestanddelen niet. Alle objectieve en subjectieve bestanddelen moeten volgens de algemene procedure worden bewezen.

Het basisstrafkader van drie tot tien jaar in artikel 288a weerspiegelt de combinatie van misbruik van een rechtsprekende of daarmee verband houdende functie, doelbewuste aantasting en een bijzonder wederrechtelijk oogmerk. Indien wederrechtelijke vrijheidsbeneming van meer dan zes maanden wordt veroorzaakt, worden vijf-twaalf jaar voorzien vanwege de langdurige rechtstreekse inbreuk op de persoonlijke vrijheid.

PAGINA 17 / 21 VAN HET BULGAARSE ORIGINEEL

De grens van zes maanden onderscheidt het verzwaarde delict, zonder dat een kortere vrijheidsbeneming het basisdelict uitsluit. Zowel de onrechtmatigheid en de duur van de vrijheidsbeneming als het causale verband en het opzet ten aanzien van dit gevolg moeten worden bewezen. Het opheffen van een maatregel ter verzekering van de verschijning van de beschuldigde bewijst op zichzelf geen van deze bestanddelen.

Voor dezelfde delictshandeling wordt voorzien in subsidiariteit en afstemming met artikel 288. Aansprakelijkheid voor afzonderlijk gepleegde omkoping of een ander zelfstandig strafbaar feit blijft behouden. De bepaling maakt beslissingen in de onderliggende zaak niet automatisch ongeldig. Voor wijziging of vernietiging daarvan is de daarvoor bestemde procedure nodig; een tegen de functionaris uitgebrachte beschuldiging is geen schuld die bij onherroepelijke veroordeling is vastgesteld.

2.8. Druk op de rechtspleging, omkoping, ongeoorloofde beïnvloeding en bemiddeling

De basisstraf van artikel 289 wordt verhoogd tot één tot acht jaar. Het verzwaarde delict, met een straf van twee tot tien jaar, omvat het aanzetten door misbruik van specifiek aangeduide bevoegdheden inzake personeel, beoordeling van het functioneren, discipline en leiding, alsmede handelen op instructie van of ter uitvoering van een besluit van een georganiseerde criminele groep. Rechtmatige verzoeken, bezwaren, klachten, protesten van de aanklager en juridische betogen vormen geen aanzetten tot schending van een ambtsplicht.

Voor de basisvormen van passieve en actieve omkoping wordt het maximum tien jaar, met minima van één, twee of drie jaar, afhankelijk van de schending van ambtsplichten en het verband met een ander strafbaar feit. De verhoging houdt rekening met het te gelde maken van openbaar gezag en de aantasting van rechtmatige besluitvorming. Een verantwoordelijke ambtelijke positie, afpersing, herhaald plegen of een grote waarde rechtvaardigen vijf-twaalf jaar krachtens artikel 302, letter “a”, en het verband met een gepleegd ambtsdelict onder letter “b” rechtvaardigt vijf-vijftien jaar. Het zwaarste strafbader van artikel 302a blijft behouden. De bestaande cumulatieve geldstraffen, verbeurdverklaring en ontzetting uit rechten vervallen niet, evenmin als de voorwaarden van artikel 306 voor vrijstelling van straf bij afpersing en onmiddellijke vrijwillige melding.

Krachtens artikel 304b worden twee-acht jaar voorgesteld voor degene die een voordeel ontvangt met het oogmerk invloed uit te oefenen, en één-zes jaar voor degene die het voordeel verstrekt, met een cumulatieve geldboete. Het verschil weerspiegelt de afzonderlijke rollen van de deelnemers. Indien de beïnvloeding op de strafrechtspleging is gericht, bedraagt het gemeenschappelijke verzwaarde kader drie-tien jaar vanwege het directe risico voor het vaststellen van strafbare feiten en de persoonlijke vrijheid. Bemiddeling krachtens artikel 305a wordt bestraft met één-zes jaar en het bijzondere verband met een handelen of nalaten van een gerechtelijke autoriteit met twee-acht jaar. De behouden subsidiariteit voorkomt dat het bemiddelingsdelict als minder zwaar alternatief wordt gebruikt voor bewezen ernstiger deelneming aan een strafbaar feit.

De bestanddelen inzake een ongeoorloofd voordeel, de betreffende gedraging en het bijzondere oogmerk daarvan blijven behouden. Rechtmatige professionele vertegenwoordiging en verdediging worden niet met ongeoorloofde beïnvloeding gelijkgesteld. Ontzetting uit rechten is gekoppeld aan het vastgestelde ambtsmisbruik en wordt geïndividualiseerd overeenkomstig het Algemeen Deel.

2.9. Bevoegdheid, werking in de tijd en voorbereiding van de uitvoering

De begeleidende aanvulling op artikel 35, lid (2), CPC verzekert dat alle nieuwe delicten waarvoor levenslange gevangenisstraf is toegestaan in eerste aanleg door een provinciale rechtbank worden behandeld, met behoud van bijzondere bevoegdheid. Zij omvat tevens uitdrukkelijk het nieuwe strafverminderende delict van artikel 343a,

PAGINA 18 / 21 VAN HET BULGAARSE ORIGINEEL

lid (3), en de delicten van de artikelen 288, 288a en 289. De toepasselijke bijzondere regels voor zaken tegen leden van de rechterlijke macht en de militaire rechtsmacht blijven behouden. Reeds ingestelde gerechtelijke procedures worden afgerond volgens de eerdere bevoegdheidsregels.

De zwaardere straffen en de nieuwe delicten gelden voor de toekomst. Voor feiten gepleegd vóór de inwerkingtreding van de wet wordt artikel 2 CC in acht genomen. Het uitstel van de inwerkingtreding met zes maanden maakt voorbereiding door de rechtstoepassende instanties en voorbereiding op de tenuitvoerlegging van de straffen mogelijk. De begeleidende bevoegdheidswijzigingen zijn in de conceptwet zelf opgenomen; de vaststelling ervan wordt daarom niet afhankelijk gesteld van de vaststelling van de afzonderlijke conceptwet inzake procedurele hervorming.

2.10. Druk via personeelsbevoegdheden en afstemming van de drie wetten

Het verzwaarde delict van artikel 289, lid (2), omvat uitdrukkelijk de voornaamste personele en financiële instrumenten van ongeoorloofde beïnvloeding, waaronder tijdelijke detachering en beëindiging daarvan. Dit maakt gelijke bescherming mogelijk, ongeacht of de bevoegdheid wordt uitgeoefend door een administratief leidinggevende of een lid van een collegiaal personeelsorgaan. Aansprakelijkheid blijft persoonlijk: het concrete aanzetten tot schending van een ambtsplicht in verband met de rechtspleging, het bevoegdheidsmisbruik en het opzet moeten worden bewezen. Lidmaatschap van de Hoge Raad voor de Rechtspraak, deelname aan een stemming of een rechtmatig personeelsbesluit levert op zichzelf geen strafbaar feit op.

Manipulatie van informatiesporen, vernietiging van documenten en belemmering van rechterlijke beslissingen kunnen reeds onder de bestaande strafbaarstellingen in de artikelen 282-285, 295-296, 308-311, 316, 319, 319c en 319b vallen, afhankelijk van de concrete feiten en de bestanddelen van het betreffende delict. Er worden geen parallelle algemene delicten met onbepaalde inhoud ingevoerd. De voorstellen betreffende het CPC en de Wet op de rechterlijke organisatie (JSA) voorzien in het bewaren van sporen, rechterlijke toetsing, verschoning of wraking bij een belangenconflict, gemotiveerde personeelsbesluiten en opvolging van vastgestelde schendingen. Deze waarborgen zijn noodzakelijk voor de toepassing van het materiële strafrecht; hogere straffen alleen garanderen niet dat ieder misbruik wordt ontdekt en bestraft.

3. Voor de uitvoering noodzakelijke financiële en overige middelen

Langere daadwerkelijk ondergane gevangenisstraffen en de ruimere mogelijkheid van levenslange gevangenisstraf kunnen de kosten van gevangenis capaciteit, beveiliging, gezondheidszorg, psychologische begeleiding en sociale re-integratie verhogen. De conceptwet kan niet redelijkerwijs als budgetneutraal worden gepresenteerd.

Voor een kwantitatieve berekening zijn nodig: het jaarlijkse aantal veroordelingen voor de gewijzigde delicten, de verdeling van de opgelegde termijnen, de verwachte verandering in daadwerkelijk ondergane straffen, verminderingen, voorwaardelijke straffen en vervroegde invrijheidstelling, de marginale kosten van een extra detentiedag, de beschikbare capaciteit en de noodzakelijke investeringen. Bij levenslange straffen moet het budgettaire effect op korte termijn worden onderscheiden van zich opbouwende langetermijncosten.

De nieuwe en gewijzigde delicten tegen de rechtspleging vereisen opleiding om een fout die in hoger beroep kan worden getoetst te onderscheiden van opzettelijk strafbaar handelen. Er zijn middelen nodig om elektronische sporen, versies van beslissingen, ambtelijke communicatie en de verplaatsing van bewijsmateriaal te verzamelen en te controleren. Ook moet rekening worden gehouden met een mogelijke verandering in de werkdruk van opsporingsautoriteiten, het openbaar ministerie en provinciale rechtbanken en met de kosten van deskundige bijstand. Er wordt geen nieuwe overheidsinstantie opgericht.

PAGINA 19 / 21 VAN HET BULGAARSE ORIGINEEL

Het financiële effect is in dit stadium niet gekwantificeerd. Er zijn onvoldoende gegevens om te goeder trouw een concreet totaalbedrag te vermelden of te stellen dat de bestaande begrotingen noodzakelijkerwijs toereikend zullen zijn. Indien het voorstel wordt aanvaard, dient het ministerie van Justitie de beoordeling te concretiseren met deelname van de bevoegde instanties en de betrokken begrotingsbeheerders, volgens de toepasselijke procedure voor het voorbereiden en indienen van een wetsvoorstel. De noodzakelijke middelen moeten via de toepasselijke begrotingsprocedure worden gepland.

De termijn van zes maanden vóór de inwerkingtreding maakt opleiding van leden van de rechterlijke macht en opsporingsautoriteiten, voorbereiding van methodologische materialen over het nieuwe verkrachtingsdelict en de delicten tegen de rechtspleging, en planning voor de tenuitvoerlegging van de zwaardere straffen mogelijk.

4. Verwachte uitvoeringsresultaten, met inbegrip van financiële resultaten, en ex-postbeoordeling

De verwachte resultaten zijn de beschikbaarheid van zwaardere straffen voor bewezen ernstige delicten, een consequentere verhouding tussen basisdelicten en verzwaarde delicten, gelijke bescherming tegen verkrachting en beter toetsbare motiveringen voor individuele straftoemeting. De aanvullingen betreffende de rechtspleging scheppen een specifiekere wettelijke grondslag voor aansprakelijkheid wegens bewezen opzettelijke belemmering, manipulatie van materiaal, vervolging van een persoon van wie de onschuld bekend is en wederrechtelijke beïnvloeding van functionarissen.

Deze verwachtingen betekenen niet dat vaststelling van de wet op zichzelf corruptie, procedureel misbruik of alle onjuiste beslissingen zal uitbannen. De daadwerkelijke uitkomst hangt af van het vaststellen van de strafbare feiten, hun onafhankelijk onderzoek, effectieve rechterlijke toetsing en de tenuitvoerlegging van straffen. Er wordt geen bepaald percentage criminaliteitsvermindering toegezegd.

De artikelen 55, 58a en 63 blijven uitsluitend toepasselijk indien aan de betreffende materiële en procedurele voorwaarden is voldaan. Het verbod van artikel 369a CPC op een verkort gerechtelijk onderzoek overeenkomstig artikel 371, punt 2, bij opzettelijk veroorzaken van de dood wordt niet gewijzigd. De verhoogde minima vormen daarom niet in alle procedures een onvoorwaardelijke ondergrens, maar evenmin is de vermindering krachtens artikel 58a zonder onderscheid voor ieder delict beschikbaar. Aan minderjarigen wordt geen levenslange gevangenisstraf opgelegd: de vervanging overeenkomstig artikel 63 is van toepassing. Het voorzien ervan als alternatief kan echter het krachtens dat artikel toepasselijke tijdelijke strafdader verhogen. Dit effect moet afzonderlijk worden beoordeeld, ook per leeftijdsgroep en met inachtneming van het resocialiserende doel van artikel 60.

Een positief financieel resultaat kan niet vooraf worden gekwantificeerd. Een mogelijke vermindering van schade door criminaliteit vormt niet automatisch een besparing voor de staatsbegroting. Evenmin kan vooraf worden aangenomen dat extra inkomsten uit geldboeten en verbeurdverklaring voldoende zullen zijn om de kosten van onderzoek, gerechtelijke procedures en tenuitvoerlegging van straffen te dekken.

De beoogde ex-postbeoordeling na drie jaar dient de opgelegde en daadwerkelijk ondergane straffen, de toepassing van de artikelen 55, 58a en 63, vonnissen die wegens kennelijke onrechtvaardigheid zijn vernietigd of gewijzigd, recidive en uitvoeringskosten te omvatten. Voor delicten tegen de rechtspleging dienen het aantal, de duur en de uitkomsten van procedures, de gronden voor beëindiging en vrijspraak, de bewezen pleegmethoden en de toepassing van ontzetting uit rechten te worden gevolgd. Een toename van het aantal ingestelde

procedures mag op zichzelf niet als bewijs van effectiviteit worden beschouwd. De gegevens worden in geaggregeerde vorm gepubliceerd, met bescherming van persoonsgegevens.

5. Analyse van verenigbaarheid met het Unierecht, de Grondwet en internationale verplichtingen

De conceptwet is opgesteld met inachtneming van het legaliteitsbeginsel, persoonlijke en op schuld gebaseerde aansprakelijkheid, gelijkheid, evenredigheid en het vermoeden van onschuld. De nieuwe delicten vereisen bewijs van ieder objectief en subjectief bestanddeel. De zwaardere straffen gelden voor de toekomst, overeenkomstig artikel 2 CC, artikel 5, lid (3), van de Grondwet en artikel 7 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.

Het voorstellen van hogere straffen vormt een uitoefening van de beoordelingsbevoegdheid van de wetgever, begrensd door de artikelen 4, lid (1), 30 en 31 van de Grondwet en artikel 35, lid (3), CC. Beslissing nr. 8 van het Constitutioneel Hof van 17 juli 2025 in constitutionele zaak nr. 15/2024 bevestigt de bevoegdheid om het strafbeleid te bepalen en de eis dat strafrechtelijke bepalingen duidelijk en voorzienbaar zijn. Beslissing nr. 4 van 30 april 2025 in constitutionele zaak nr. 29/2024, gegeven in een zaak over een administratieve sanctie, is relevant voor de algemene eis van daadwerkelijke individualisering en evenredigheid. Geen van beide beslissingen bevestigt vooraf de grondwettigheid van de concreet voorgestelde strafkaders. Deze hangt af van gerechtvaardigde differentiatie door de wetgever en effectieve waarborgen bij de toepassing.

De rechten van de artikelen 47-49 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie zijn relevant binnen het toepassingsgebied overeenkomstig artikel 51. De voorgeschreven strafkaders behouden de individuele straftoemeting door de rechter en de nieuwe delicten tegen de rechtspleging zijn beperkt tot specifiek omschreven opzettelijk handelen. Verhoging van straffen neemt de eis dat de zwaarte van de concrete straf evenredig is aan het delict niet weg.

Richtlijn 2011/93/EU is relevant voor de bescherming van kinderen en Richtlijn 2012/29/EU voor de rechten en bescherming van slachtoffers. De conceptwet verlaagt de leeftijdsgebonden bescherming niet en verlegt de bewijslast voor het ontbreken van toestemming niet naar het slachtoffer. Richtlijn (EU) 2017/1371 is relevant voor fraude- en corruptiedelicten die de financiële belangen van de Unie schaden; de overeenkomstige bijzondere strafbaarstellingen blijven behouden. Deze conceptwet wordt niet als een volledige omzetting van die instrumenten gepresenteerd.

Voor delicten die verband houden met de uitoefening van rechterlijke macht zijn de artikelen 117, lid (2), en 132, lid (1), van de Grondwet bepalend. Onafhankelijkheid bij de rechtstoepassing wordt gecombineerd met aansprakelijkheid wegens een opzettelijk, ambtshalve te vervolgen strafbaar feit. Een te goeder trouw gemaakte fout, een andere bewijsbeoordeling en de vernietiging van een beslissing als zodanig vervangen niet de delictshandeling, het opzet en het bijzondere oogmerk. Er wordt geen algemene strafrechtelijke aansprakelijkheid ingevoerd voor een ongunstige uitkomst van een zaak of een meningsverschil met de juridische opvatting van een lid van de rechterlijke macht.

Bescherming tegen het bewust vervolgen van een onschuldige en het manipuleren van bewijs sluit aan bij de eisen inzake persoonlijke vrijheid en een eerlijk proces van de artikelen 5 en 6 EVRM. Zij doet geen afbreuk aan het gezag van gewijsde en staat niet toe een onherroepelijke beslissing buiten de voorgeschreven procedurele rechtsmiddelen ongeldig te maken. Het recht van verdediging van de beschuldigde functionaris en het vermoeden van diens onschuld blijven volledig gelden.

De verruiming van levenslange gevangenisstraf wordt gecombineerd met behoud van de wettelijke mogelijkheid van toetsing en omzetting. Het bestaande stelsel van levenslange gevangenisstraf zonder mogelijkheid van omzetting wordt niet uitgebreid tot nieuwe

PAGINA 21 / 21 VAN HET BULGAARSE ORIGINEEL

delicten. Het arrest van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens van 8 juli 2014 in Harakchiev en Tolumov tegen Bulgarije, verzoekschriften nrs. 15018/11 en 61199/12, §§ 246 en 264, verbindt verenigbaarheid met artikel 3 EVRM aan een daadwerkelijk vooruitzicht op toetsing en een reële mogelijkheid tot resocialisatie. Het formele bestaan van een wettelijk mechanisme is onvoldoende zonder effectieve uitvoering. Behoud van omzetting neemt de verplichting om voorwaarden voor daadwerkelijke sociale re-integratie te scheppen niet weg.

De conceptwet en haar toelichting vormen een voorstel krachtens artikel 18 van de Wet op normatieve rechtshandelingen. Bij de daaropvolgende uitwerking en indiening van een wetsvoorstel verrichten de bevoegde instanties de toepasselijke effectbeoordeling, openbare raadplegingen en interinstitutionele afstemming. Indien een ontwerp ter beoordeling aan de ministerraad wordt voorgelegd, wordt tevens de verklaring krachtens artikel 28, lid (3), van de Wet op normatieve rechtshandelingen inzake verenigbaarheid met het EVRM en de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens opgesteld. Deze analyse vervangt die institutionele procedure niet.

Wetgevingsbronnen en rechtspraak

De toetsing is uitgevoerd aan de hand van de officieel gepubliceerde teksten op 25 september 2026. Voor het CC is de geconsolideerde versie gebruikt met als laatst verwerkte wijziging Staatsblad nr. 55 van 16 juni 2026; voor het CPC de versie met als laatst verwerkte wijziging Staatsblad nr. 59 van 30 juni 2026.

1. [Wetboek van Strafrecht - ministerie van Justitie.](#)
2. [Wetboek van Strafvordering - ministerie van Justitie.](#)
3. [Grondwet van de Republiek Bulgarije - ministerie van Justitie.](#)
4. [Wet op normatieve rechtshandelingen - ministerie van Justitie.](#)
5. [Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens - officiële Bulgaarse tekst.](#)
6. [Handvest van de grondrechten van de Europese Unie - EUR-Lex.](#)
7. [Richtlijn 2011/93/EU - EUR-Lex.](#)
8. [Richtlijn 2012/29/EU - EUR-Lex.](#)
9. [Richtlijn \(EU\) 2017/1371 - EUR-Lex.](#)
10. [Europees Hof voor de Rechten van de Mens, Harakchiev en Tolumov tegen Bulgarije, arrest van 8 juli 2014, verzoekschriften nrs. 15018/11 en 61199/12 - HUDOC.](#)
11. [Europees Hof voor de Rechten van de Mens, M. C. tegen Bulgarije, arrest van 4 december 2003, verzoekschrift nr. 39272/98, §§ 153 en 166 - HUDOC.](#)
12. [Constitutioneel Hof, beslissing nr. 4 van 30 april 2025 in constitutionele zaak nr. 29/2024.](#)
13. [Constitutioneel Hof, beslissing nr. 8 van 17 juli 2025 in constitutionele zaak nr. 15/2024.](#)

Auteur en indiener van het voorstel krachtens artikel 18 van de Wet op normatieve rechtshandelingen:

Marian Georgiev Ivanov, advocaat

Orde van Advocaten van Sofia, individueel advocatenregistratienummer 1800713910

E-mail: ivanov.bg.sf@gmail.com

25 september 2026

Gekwalificeerde elektronische handtekening: